МЕНЕДЖМЕНТ

ОТРИМАНО:
10 Серпня 2026
ПРИЙНЯТО:
25 Вересня 2026
ВИПУСК:
20 Жовтня 2026

CC BY 4.0

УДК 338.45:621]:[338.246:330.131.7](477)

DOI 10.26661/2522-1566/2026-3/37-18

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ МАШИНОБУДІВНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ

Гнєушева В. О.*
к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних відносин, управління та адміністрування
Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій
м. Запоріжжя, Україна
ORCID 0000-0003-0019-3650

** Email автора для листування: silverviki@gmail.com*

Анотація. Стаття присвячена формуванню нових наукових рішень щодо пошук шляхів забезпечення економічної безпеки машинобудівного бізнесу в Україні в умовах економічної турбулентності. Розкрита наукова та практична необхідність підвищення рівня економічної безпеки українських машинобудівних підприємств, як запоруки розвитку машинобудування та економіки країни в цілому у воєнний та пост воєнний період. **Метою** статті є пошук шляхів забезпечення економічної безпеки машинобудівного бізнесу в Україні в умовах економічної турбулентності. **Методологія:** використано комплекс загальних та спеціальних методів на емпіричному і теоретичному рівнях, таких як: історичний та логічного узагальнення – для ідентифікації хронологічних етапів розвитку машинобудівного бізнесу в Україні; кількісного аналізу – для дослідження розвитку машинобудування та машинобудівних підприємств в Україні у 2010-2024 роках; синтезу – для визначення ключових проблем забезпечення економічної безпеки на машинобудівних підприємствах країни; наукової абстракції – для визначення причин, що формують економічну турбулентність для машинобудування країни та українських підприємств - виробників машинобудівної продукції; системний – для розробки напрямів забезпечення економічної безпеки машинобудівного бізнесу в Україні в умовах економічної турбулентності. **Результати:** розроблено шляхи забезпечення економічної безпеки машинобудівного бізнесу в країні з врахуванням впливу на українське машинобудування зростання економічної турбулентності у світі та Україні. **Практичне значення**: пропозиції даної статті слід розглядати в контексті їх важливості для забезпечення стійкого довгострокового розвитку, як машинобудування в Україні, так і української економіки. **Оригінальність / цінність** – удосконалено підходи до розробки напрямів забезпечення економічної безпеки українського машинобудівного бізнесу з врахуванням впливу на машинобудівні підприємства країни зростаючого рівня економічної турбулентності у світі та Україні.

Ключові слова: економічна безпека, економічна турбулентність, машинобудівний бізнес, підприємства машинобудування, резильєнтність.

JEL класифікація: D21, L21, M13, M21.

Hnieusheva, V. (2026). Ensuring economic security of machine-building business in Ukraine amid economic turbulence. Management and Entrepreneurship: Trends of Development, 3(37), 262-270. https://doi.org/10.26661/2522-1566/2026-3/37-18

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Війна в Україні та зовнішні події у світі, як то військові конфлікти між Іраном та США, між Афганістаном та Пакистаном, а також воєнна операція Ізраїлю у Секторі Гази формують високий ступінь турбулентності в українській та світовій (міжнародних, національних) економічних системах. Збільшують рівень економічної турбулентності дії уряду США щодо запровадження тарифних обмежень для країн світу, політика протекціонізму, яку у тій або іншій формі застосовують Китай, Європейський Союз та економічно розвинуті країни, а також різкі зміни клімату, що формують значні непередбачувані економічні виклики для економік різного рівня та економічних відносин між суб'єктами економічних систем різного рівня. У цих умовах зростає важливість забезпечення резильєнтності та економічної безпеки бізнесу на всіх рівнях функціонування економічних систем (світова, міжнародні, національні, регіональні, місцеві, локальні). При цьому саме від того, наскільки буде забезпечено достатній рівень резильєнтності та економічної безпеки в умовах економічної турбулентності, залежіть рівень успішності, прибутковості, конкурентоспроможності бізнесу, а також його стратегічні перспективи розвитку.

Для України та української економіки, які перебувають під подвійним впливом, як загальносвітової економічної турбулентності, так і економічної турбулентності, яка викликана воєнними ризиками, що постійно змінюються і збільшуються, питання підвищення резильєнтності та економічної безпеки бізнесу є одним з найбільш актуальних і є базисом для забезпечення національної безпеки та захисту незалежності країни. Звертаємо увагу, що українська економіка та її окремі сектори повинні наразі розглядатись науковцями не тільки з точки зору вирішення економічних проблем, а і з точки зору забезпечення стабільного розвитку в умовах воєнних викликів та в умовах пост воєнного відновлення, що буде поєднано з процесами євроінтеграції та вступу до єдиного економічного простору Європейського Союзу. В цих умовах особливо важливим є забезпечення економічної безпеки у галузях економіки України, підприємства яких мають не тільки економічне, а й військово-безпекове значення для країни, до яких відносимо машинобудування.

Машинобудування України та машинобудівні підприємства, починаючи з початку побудови ринкових відносин в країні, були аутсайдерами у розвитку і не могли у повній мірі реалізувати свій економічний потенціал через сукупність чинників, до яких слід віднести: критичні помилки у приватизації машинобудівних підприємств, коли власниками машинобудівного бізнесу стали переважно вітчизняні напівкримінальні структури; недостатню гнучкість та адаптивність машинобудівних підприємств до умов, що склались на національному та закордонних ринках збуту машинобудівної продукції; відсутність ефективної підтримки та регулювання машинобудівного бізнесу зі сторони державних інститутів влади і органів місцевого самоврядування; критичний дефіцит інвестиційних коштів в умовах недостатнього розвитку фондового ринку країни та не готовності вести прозору підприємницьку діяльність; низька конкурентоспроможність на вітчизняному та закордонних ринках машинобудівної продукції.

Однак воєнний економічний імпульс сформував сукупність позитивних факторів впливу на машинобудування в Україні, що дозволяє визначити машинобудівний комплекс країни та окремі машинобудівні підприємства, як базис для економічного розвитку держави в умовах війни, а також визначити значні перспективи українського машинобудування в період пост воєнного відновлення національної економіки. В цих умовах для українського машинобудування загалом та окремих машинобудівних підприємств важливим є сконцентрувати увагу на забезпеченні економічної безпеки та підвищенні резильєнтності в умовах високого рівня економічної турбулентності.

eISSN 2522-1566
ISSUE 3 (37), 2026

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика забезпечення економічної безпеки бізнесу, у тому числі машинобудівного, активно досліджувалась як вітчизняними, так і закордонними вченими, що дозволяє визначити декілька напрямів проведення наукових розвідок, а саме:

- розкриття та характеристика економічної безпеки, як економічного явища на макро-, мезо- та мікрорівнях функціонування економічних систем (Н. Пенчев-Стефанов [1], В.І. Франчук та І.О. Корчинський [2], К.О. Утенкова [3] та інші науковці);
- визначення проблематики та шляхів її усунення в межах управління економічною безпекою на підприємстві (М. Кабрик [4], М.Л. Оніщенко та Б.І. Сюркало [5], О.Д. Витвицька та О.Б. Сливінська [6] і інші науковці);
- дослідження проблем забезпечення (управління) економічної безпеки у машинобудівному бізнесі та машинобудівних підприємствах, у тому числі в Україні (М.В. Хацер [7], І.А. Кузнецов [8], А.С. Целікова і Є.М. Місько [9] та інші науковці).

Аналіз наукових розробок у сфері забезпечення економічної безпеки дозволяє визначити необхідність проведення подальших наукових досліджень з акцентом саме на забезпечення економічної безпеки машинобудівного бізнесу та машинобудівних підприємств в Україні з врахуванням впливу на них економічної турбулентності та воєнних ризиків.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ ТА ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою проведення дослідження виступає пошук шляхів забезпечення економічної безпеки машинобудівного бізнесу в Україні в умовах економічної турбулентності.

МЕТОДОЛОГІЯ

В межах наукового дослідження, для досягнення мети статті, використано комплекс загальних та спеціальних методів на емпіричному і теоретичному рівнях, таких як: історичний та логічного узагальнення – для ідентифікації хронологічних етапів розвитку машинобудівного бізнесу в Україні; кількісного аналізу – для дослідження розвитку машинобудування та машинобудівних підприємств в Україні у 2010-2024 роках; синтезу – для визначення ключових проблем забезпечення економічної безпеки на машинобудівних підприємствах країни; наукової абстракції – для визначення причин, що формують економічну турбулентність для машинобудування країни та українських підприємств - виробників машинобудівної продукції; системний – для розробки напрямів забезпечення економічної безпеки машинобудівного бізнесу в Україні в умовах економічної турбулентності.

Методологія дослідження спирається на системно-функціональний, історичний та системний підходи у розкритті та вирішенні проблематики пошуку шляхів забезпечення економічної безпеки машинобудівного бізнесу в Україні в умовах економічної турбулентності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Машинобудування України та підприємства з виробництва машинобудівної продукції з часів здобуття незалежності у 1991 році та початку побудови ринкової економіки перебували під впливом сукупності кризових факторів, що обумовило з однієї сторони, розвиток системної кризи в галузі та на окремих підприємствах, а з іншої сторони зробило машинобудівний бізнес в країні аутсайдером та таким, що не є цікавим переважній більшості інвесторів та підприємців. Загалом можливо виділити такі етапи розвитку машинобудування та машинобудівних підприємств в Україні:

1. Етап ринкової адаптації (1991 – 1995 роки), що характеризувався переходом державних машинобудівних підприємств на ринкові відносини та саморозрахунок в умовах порушення зв'язків з контрагентами та замовниками і жорсткої трансформаційної кризи в економіці держави.

2. Приватизаційний етап (1995 – 1998 роки), що характеризувався процесами корпоратизації машинобудівних підприємств та переходу більшості з них у приватну власність в умовах неготовності економіки країни та її складових до процесів масової приватизації. У цей період відбувається напівкримінальний та кримінальний перехід власності на машинобудівні підприємства до непідготовлених до цього власників, що не мають фінансових та управлінських можливостей вирішити проблеми машинобудівного бізнесу.

3. Трансформаційний етап (1998 – 2008 роки), що характеризувався частковим відновленням роботи машинобудування та машинобудівного бізнесу в країні на фоні швидкого відновлення національної економіки. Розвиток у машинобудуванні переважно базувався на використанні амортизаційних відрахувань для поповнення оборотних активів, що призвело до нарощування зносу устаткування та критичної інвестиційної паузи у машинобудуванні.

4. Кризовий етап (2008-2010 роки), що характеризувався швидким розвитком кризових явищ у машинобудівному бізнесі на фоні економічної кризи в державі та неготовності машинобудівних підприємств до боротьби з кризою.

5. Відновлення (2010-2012 роки), що характеризувався повільним поступовим відновлення машинобудівного бізнесу в країні на фоні наростання кількості інституційних пасток та стратегічних проблем розвитку, які були викликані неправильно обраним вектором розвитку.

6. Стратегічної кризи (2013-2022 роки), що характеризувався зменшенням ролі машинобудування в економіці країни та неготовності машинобудівного бізнесу до умов ведення підприємницької діяльності, які швидко змінюються, а також не можливістю забезпечити достатній рівень резильєнтності та економічної безпеки, як для галузі, так і для окремих підприємств.

7. Воєнного відновлення (з 2023 року дотепер), що характеризується розвитком машинобудування в країні під впливом воєнного імпульсу та нарощування потреб в країні у машинобудівній продукції воєнного, подвійного та цивільного призначення. При цьому розвиток машинобудування відбувається в умовах економічної турбулентності та вимагає від машинобудівних підприємств підвищення рівня резильєнтності і економічної безпеки.

Вважаємо доречним проаналізувати основні показники розвитку машинобудування в Україні у період з 2010 року до 2024 року та визначити основі тенденції забезпечення резильєнтності та економічної безпеки в українському машинобудуванні і на вітчизняних підприємствах, що є виробниками машинобудівної продукції (табл. 1). Звертаємо увагу, що враховуючи значний часовий горизонт дослідження, будемо брати для проведення аналізу 2010, 2012, 2015, 2019, 2021 – 2024 роки.

Аналіз у таблиці 1 дозволяє визначити, що відносно невелика кількість машинобудівних підприємств в Україні забезпечує значний рівень валового внутрішнього продукту та експорту. Окремо звертаємо увагу на низький рівень капітальних інвестицій, що вказує на проблеми з економічною безпекою та високу інноваційну активність машинобудівного бізнесу. Низька частка ФОП у машинобудуванні вказує на низьку гнучкість та адаптивність галузі і проблеми з резильєнтністю. Цікавою є ситуація зі співвідношенням доходів до чистого прибутку машинобудівного бізнесу, що з 2023 року вказує на різке зростання прибутковості бізнесу, у першу чергу за рахунок воєнної компоненти галузі. Великою проблемою є імпорт машинобудівної продукції в Україну, що вказує на критичні проблеми машинобудування щодо конкурентоспроможності на вітчизняних ринках і це негативно впливає на економічну безпеку та резильєнтність вітчизняного машинобудівного бізнесу.

З проведеного аналізу чітко видно проблеми у забезпеченні економічної безпеки машинобудування в Україні, а саме: в умовах дефіциту та високої вартості кредитних грошових коштів, високі прибутки машинобудівні підприємства країни направляють на розширення виробничої діяльності та збільшення оборотних активів за рахунок капітальних інвестицій; висока інноваційна активність досить слабко перетворюється на стратегічні перспективи машинобудівних підприємств і торкається переважно управлінської та маркетингової діяльності; воєнний імпульс розвитку слабко трансформується машинобудівним бізнесом країни у нарощування експортних можливостей в умовах адміністративних обмежень на експорт продукції воєнного та подвійного призначення, а також не використовується для завоювання вітчизняних ринків збуту; акцент на високомаржинальну продукцію воєнного та подвійного призначення критично обмежує стратегічні перспективи розвитку українських машинобудівних підприємств; машинобудівна галузь розвивається асинхронно з високим рівнем дискримінації і сегрегації, що породжує нові інституційні пастки; машинобудівний бізнес має критично слабкий рівень резильєнтності до наслідків економічної турбулентності.

Таблиця 1

Аналіз основних показників розвитку машинобудування та машинобудівних підприємств в Україні у 2010-2024 роках

Показник	2010 рік	2012 рік	2015 рік	2019 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Базисне абс. відх.
Питома вага машинобудування у ВВП України, %	9,99	11,69	6,46	5,87	4,71	3,97	4,92	7,43	-2,56
Питома вага підприємств машинобудування у загальній кількості підприємств України, %	0,42	0,40	0,35	0,38	0,38	0,35	0,37	0,40	-0,02
Питома вага ФОП у загальній кількості підприємств машинобудування, %	48,50	29,10	34,70	32,70	29,90	33,90	35,50	38,50	-10,00
Питома вага експорту машинобудівної продукції у загальному експорті України, %	17,15	18,69	11,53	10,68	8,72	9,27	9,60	8,57	-8,58
Питома вага імпорту машинобудівної продукції у загальному імпорті України, %	19,44	24,16	21,37	32,03	29,90	26,80	30,06	34,10	14,66
Питома вага капітальних інвестицій у машинобудівний бізнес у загальному обсязі капітальних інвестицій у бізнес в Україні, %	2,17	2,29	1,98	1,65	1,66	1,73	1,42	2,26	0,09
Питома вага витрат на інновації у машинобудівному бізнесу у загальному обсязі витрат на інновації в Україні,%	11,14	12,41	7,28	8,69	10,01	11,29	13,30	16,74	5,60
Питома вага доходів від реалізації продукції у машинобудівному бізнесі у загальному обсязі доходів від реалізації продукції (робіт, послуг) підприємств України, %	3,20	3,91	2,49	2,42	1,89	1,89	2,43	3,62	0,42
Питома вага чистого прибутку (збитку) машинобудівних підприємств у загальному обсязі чистого прибутку (збитку) підприємств України, %	30,24	26,43	4,12	3,79	0,80	2,86	5,15	8,06	-12,18

Джерело: систематизовано автором за даними [10-16].

Для розробки шляхів забезпечення економічної безпеки машинобудівного бізнесу в Україні в умовах економічної турбулентності важливим є зрозуміти причини, що формують економічну турбулентність для машинобудування країни та українських підприємств - виробників машинобудівної продукції. Вважаємо доречним причини, що породжують економічну турбулентність поділити на дві групи: зовнішні та внутрішні. До ключових зовнішніх причин, що породжують економічну турбулентність для українського машинобудування слід віднести: жорстку протекціоністську політику та підтримку вітчизняних машинобудівних підприємств зі сторони Китаю, ЄС та економічно розвинутих країн світу; жорстку конкуренцію на зовнішніх ринках збуту; політичні події світового масштабу (військові конфлікти США та Ірану, Афганістану та Пакистану, а також воєнна операція Ізраїлю у Секторі Гази); висококонкуретнту боротьбу країн, що розвиваються за іноземні інвестиції та інноваційні технології. До головних внутрішніх причин, що породжують економічну турбулентність для українського машинобудування слід віднести: воєнні ризики; низьку ефективність державного регулювання і підтримки машинобудування в країні; відсутність підтримки машинобудування на рівні місцевої влади; критично високу вартість кредитних ресурсів та майже повну відсутність доступу до інвестицій через нерозвинутість фондового ринку країни; інноваційно-інвестиційну пасивність машинобудівного бізнесу; застарілі управлінські стратегії та механізми, що використовуються машинобудівними підприємствами; низький рівень інтеграції українських виробників машинобудівної продукції та критично низький рівень кооперації між підприємствами машинобудування.

Враховуючи наведені причини, що формують економічну турбулентність для машинобудування України та негативно впливають на економічну безпеку українських машинобудівних підприємств вважаємо доречним запропонувати наступну сукупність шляхів забезпечення економічної безпеки машинобудівного бізнесу в країні:

1. Розширення рівня підтримки машинобудівного бізнесу зі сторони держави з акцентом на захист вітчизняного ринку від недоброякісної закордонної конкуренції, а також розвиток цифровізації галузі.
2. Формування регіональних машинобудівних кластерів за підтримки органів місцевого самоврядування та територіальних громад.
3. Реформування фондового ринку країни з акцент на розширення залучення інвестиційних ресурсів у цінні папери, у тому числі боргові, машинобудівних підприємств, у першу чергу зі сторони українських домашніх господарств.
4. Формування розширеного доступу до інвестиційних та кредитних ресурсів малого машинобудівного бізнесу, у тому числі через FinTech – інструменти.
5. Розвиток кооперації та взаємодії між українськими машинобудівними підприємствами, у тому числі в межах галузевих об’єднань.
6. Стимулювання і підтримка інноваційної активності машинобудівного бізнесу, у тому числі в межах розширення взаємодії з вищими учбовими закладами та державними дослідницькими центрами.
7. Стимулювання переходу машинобудівного бізнесу на нові постіндустріальні моделі розвитку, у тому числі на основі циркулярної моделі економіки або моделі сталого розвитку.
8. Розширення механізмів хеджування воєнних ризиків, у тому числі за рахунок енергетичної модернізації та запровадження нових моделей страхування.
9. Формування адекватного рівня резильєнтності машинобудівного бізнесу з акцентом на практику Європейського Союзу.

Підвищення рівня резильєнтності та економічної безпеки українського машинобудівного бізнесу в умовах зростання економічної турбулентності дозволить отримати нові імпульси для розвитку, як для машинобудівних підприємств країни, так і для економіки держави в цілому, забезпечивши при цьому підвищення рівня економічної та національної безпеки України.

ВИСНОВКИ

Українське машинобудування потребує розробки шляхів підвищення резильєнтності та економічної безпеки в умовах зростання впливу на машинобудівний бізнес країни економічної турбулентності. Зростання економічної безпеки машинобудівних підприємств України дозволить у повній мірі використати воєнний імпульс розвитку для машинобудування країни, подолати наслідки стратегічної кризи у машинобудівній галузі держави та перетворити машинобудівний бізнес на драйвер розвитку української економіки у воєнний та пост воєнний період. Проведене дослідження дозволило визначити шляхи забезпечення економічної безпеки машинобудівного бізнесу в країні з врахуванням впливу на українське машинобудування зростання економічної турбулентності у світі та Україні. Практичне впровадження пропозицій і висновків даної статті слід розглядати в контексті їх важливості для забезпечення стійкого довгострокового розвитку, як машинобудування в Україні, так і української економіки, у тому числі в умовах пост воєнного відновлення. Перспективи подальших досліджень на основі і з використанням наукових результатів проведеного дослідження полягають у деталізації розроблених напрямів забезпечення економічної безпеки машинобудівного бізнесу в країні з врахуванням впливу на українське машинобудування зростання економічної турбулентності у світі та Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Penchev Stefanov N. Globalization and global security. Environment. Technology. Resources. *Rezekne, Latvia Proceedings of the 16th International Scientific and Practical Conference*. 2025. Volume V. URL: https://www.researchgate.net/publication/392535775_GLOBALIZATION_AND_GLOBAL_SECURITY

2. Франчук В.І., Корчинський І.О. Економічна безпека держави : історичні аспекти та характеристика сутності. *Ефективна економіка*. 2019. № 8. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7368

3. Утенкова К.О. Економічна безпека як складова національної безпеки України. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм».* 2019. № 9. С. 133-144.

4. Cabric M. Corporate Security Management : Challenges, Risks, and Strategies. Butterworth-Heinemann. 2015. URL: https://www.researchgate.net/publication/285613774_Corporate_Security_Management_Challenges_Risks_and_Strategies

5. Оніщенко М.Л., Сюркало Б.І. Особливості механізму управління економічною безпекою підприємства. *Економіка і суспільство*. 2018. № 16. С. 446-452.

6. Витвицька О.Д., Сливінська О.Б. Основи формування системи управління економічною безпекою підприємства. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. № 3. С. 251-255.

7. Хацер М.В. Ідентифікація та управління фінансовими бізнес-ризиками на машинобудівних підприємствах України як складова забезпечення економічної безпеки. *Менеджмент та підприємництво: тренди розвитку*. 2025. № 4 (34). URL: https://doi.org/10.26661/2522-1566/2025-4/34-10

8. Кузнецов І.А. Забезпечення економічної безпеки машинобудівного бізнесу в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2026. Том 37 (76). № 2. URL: https://doi.org/10.32782/2523-4803/D76-2-9

Hnieusheva, V. (2026). Ensuring economic security of machine-building business in Ukraine amid economic turbulence. Management and Entrepreneurship: Trends of Development, 3(37), 262-270. https://doi.org/10.26661/2522-1566/2026-3/37-18

9. Целікова А.С., Місько Є.М. Сучасний стан та проблеми розвитку машинобудівних підприємств в Україні. *Український журнал прикладної економіки та технологій*. 2024. Том 9. № 2. URL: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-2-39

10. Державна служба статистики України. Валовий внутрішній продукт. 2026. URL: https://stat.gov.ua/uk/explorer

11. Державна служба статистики України. Кількість діючих суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності. 2026. URL: https://stat.gov.ua/uk/explorer

12. Державна служба статистики України. Товарна структура зовнішньої торгівлі. 2026. URL: https://stat.gov.ua/uk/explorer

13. Державна служба статистики України. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності. 2026. URL: https://stat.gov.ua/uk/explorer

14. Державна служба статистики України. Витрати на інновації за видами витрат та за видами економічної діяльності. 2026. URL: https://stat.gov.ua/uk/explorer

15. Державна служба статистики України. Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства. 2026. URL: https://stat.gov.ua/uk/explorer

16. Державна служба статистики України. Чистий прибуток (збиток) підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства (без урахування банків). 2026. URL: https://stat.gov.ua/uk/explorer

REFERENCES

Penchev Stefanov, N. (2025). Globalization and global security. Environment. Technology. Resources. *Rezekne, Latvia Proceedings of the 16th International Scientific and Practical Conference*, V. https://www.researchgate.net/publication/

Franchuk, V.I. and Korchynskyi, I.O. (2019). Economic security of the state: historical aspects and characteristic of the essence. *Efektyvna ekonomika*, 8. http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7368

Utenkova, K.O. (2019). Economic security as a component of Ukraine's national security. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series : International Relations. Economics. Country Studies. Tourism*, 9, 133-144.

Cabric, M. (2015). Corporate Security Management : Challenges, Risks, and Strategies. Butterworth-Heinemann. https://www.researchgate.net

Onicenko, M.L. and Surkalo, B.I. (2018). Features of the control mechanism of economic safety on the enterprise. *Economy and Society*, 16, 446-452.

Vitvicka, O.D. and Slivinska, O.B. (2023). Fundamentals of the formation of the economic security management system of the enterprise. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 3, 251-255.

Khatser, M.V. (2025). Identification and management of financial business risks at machine-building enterprises in Ukraine as a component of ensuring economic security. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*, 4 (34). https://doi.org/10.26661/2522-1566/2025-4/34-10

Kuznetsov, I.A. (2026). Ensuring economic security of Ukraine's machine-building industry. *Scientific notes of Taurida National V.I. Vernadsky University Series : Economy and Management*, 37 (76), 2. https://doi.org/10.32782/2523-4803/D76-2-9

Tselikova, A.S, Misko, Y.M. (2024). The current state and problems of the development of machine-building enterprises in Ukraine. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 9(2). https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-2-39

The State Statistics Service of Ukraine. (2026). Gross Domestic Product. https://stat.gov.ua/uk/explorer

The State Statistics Service of Ukraine. (2026). The number of active business entities by type of economic activity. https://stat.gov.ua/uk/explorer
The State Statistics Service of Ukraine. (2026). The commodity structure of foreign trade. https://stat.gov.ua/uk/explorer
The State Statistics Service of Ukraine. (2026). Capital investments by type of economic activity. https://stat.gov.ua/uk/explorer
The State Statistics Service of Ukraine. (2026). Innovation spending by type of expenditure and by type of economic activity. https://stat.gov.ua/uk/explorer
The State Statistics Service of Ukraine. (2026). Volume of products (goods, services) sold by enterprises by types of economic activity, with a breakdown by large, medium, small, and micro-enterprises. https://stat.gov.ua/uk/explorer
The State Statistics Service of Ukraine. (2026). Net profit (loss) of enterprises by type of economic activity with dividing into large, medium, small and micro enterprises (excluding banks). https://stat.gov.ua/uk/explorer

ENSURING ECONOMIC SECURITY OF MACHINE-BUILDING BUSINESS IN UKRAINE AMID ECONOMIC TURBULENCE

Viktoriia Hnieusheva
Zaporizhia Institute of Economics and Information Technologies
Zaporizhzhia, Ukraine

The article is devoted to the development of new scientific solutions regarding the search for ways to ensure the economic security of the machine-building business in Ukraine amid economic turbulence. The scientific and practical necessity of increasing the level of economic security of Ukrainian machine-building enterprises as a key to the development of machine-building and the country's economy as a whole in the war and post-war period has been revealed. The purpose of the article is to identify ways to ensure the economic security of the machine-building business in Ukraine amid economic turbulence. Methodology: The study employed a combination of general and specialized methods at the empirical and theoretical levels, including the historical and logical generalization methods to identify the chronological stages of the development of the machine-building business in Ukraine; quantitative analysis to examine the development of the machine-building industry and machine-building enterprises in Ukraine in 2010–2024; synthesis to identify the key challenges in ensuring economic security at the country's machine-building enterprises; scientific abstraction to determine the causes contributing to economic turbulence in the country's machine-building industry and among Ukrainian manufacturers of machine-building products; and the systems approach to develop directions for ensuring the economic security of the machine-building business in Ukraine amid economic turbulence. Results: ways to ensure the economic security of the machine-building business in Ukraine have been developed, taking into account the effects of increasing global and local economic turbulence on Ukrainian machine-building. Practical significance: the proposals of this article should be considered in the context of their importance for ensuring sustainable long-term development of both Ukraine’s machine-building industry and the Ukrainian economy as a whole. Originality / Value – The approaches to developing directions for ensuring the economic security of Ukrainian machine-building business, taking into account the impact of increasing levels of economic turbulence in Ukraine and worldwide on the country's machine-building enterprises.

Keywords: economic security, economic turbulence, machine-building business, machine-building enterprises, resilience.